

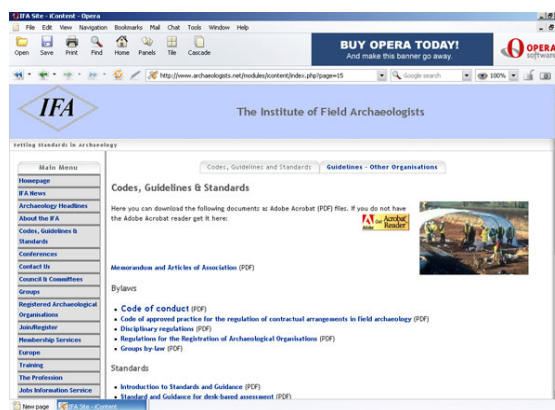
Standarde și Proceduri: Introducere

În același timp, procesul de stabilire a unor standarde în arheologia românească a evidențiat necesitatea existenței a două moduri de abordare:

- a. stabilirea de standarde pentru *obiectivele* pe care și le propun arheologii sau instituțiile care întreprind cercetări arheologice.
- b. stabilirea de proceduri (standardizate și ele) pentru *modul* în care este realizată o cercetare arheologică.

Standardele și *procedurile* au ca arie de incidență principalele tipuri de activități subsumate cercetării arheologice, așa cum este ea definită de legislația în vigoare¹:

- Evaluarea teoretică (evaluarea de birou, documentarea)
- Evaluarea de teren (periegheza, diagnosticarea)
- Săpătura arheologică
- Supravegherea arheologică
- Înregistrarea datelor arheologice
- Prelucrarea materialelor arheologice - colectarea, documentarea, cercetarea, conservarea și restaurarea.

Standards and guidance: introduction

The working party on Standards in British archaeology rapidly recognised that there were two approaches: setting standards for the people or organisations doing the work, and for the way in which the work is done.

To date, the list primarily addresses field archaeology and comprises:

desk-based assessment

field evaluation

excavation

watching brief

building investigation and recording

collection, documentation conservation and research of archaeological materials

Fiecare *Standard* (și procedurile aferente acestuia) cuprinde toate etapele ce trebuie parcurse pentru fiecare dintre aceste activități, de la inițierea proiectului până la publicarea și depozitarea arhivei proiectului.

Elementul cheie este *Standardul*, care este exprimat cât de sumar posibil.

De exemplu:

Evaluarea de teren va determina, atât cât este posibil, natura patrimoniului arheologic dintr-o anumită zonă, folosind toate acele metode, tehnici și practici specifice considerate a fi necesare în vederea realizării scopurilor proiectului.

Acest *Standard*, ca și celelalte, este în mod deliberat lipsit de detalii. Aceasta, în parte, pentru că este imposibilă argumentarea fiecărei circumstanțe, a fiecărui caz și definirea fiecărei metode, tehnici sau practici de cercetare. În schimb se face trimitere la normele specifice care asigură cadrul metodologic și juridic arheologic:

Acestea vor respecta regulile stabilite prin Regulamentul Săpăturilor Arheologice din România și principiile din Codul Deontologic al Arheologilor din România, precum și celelalte norme legale aflate în vigoare.

Comisia Națională de Arheologie nu trebuie să încerce să dicteze arheologilor în detaliu mijloacele prin care sunt conduse proiectele, ci trebuie doar să specifice procedurile prin care se poate atinge un obiectiv prin obținerea unui rezultat cuantificabil care poate fi măsurat ca performanță profesională. Aceste linii directoare servesc, de altfel, drept criterii generale și specifice pentru monitorizarea performanței profesionale a unui arheolog (sau a unei echipe de arheologi), lăsând totodată arheologului libertatea de a face o selecție a tehnicilor și practicilor considerate a fi cele mai potrivite muncii sale lăsând totodată deschisă și posibilitatea de a dezvolta noi tehnici și metode.

Standardul dat ca exemplu spune că evaluarea de teren trebuie să conducă la determinarea naturii patrimoniului arheologic. Dacă o evaluare de teren nu a reușit să stabilească natura vestigiilor arheologice dintr-o anumită zonă (sau sit) din cauza felului în care a fost concepută și condusă, înseamnă că acest *Standard* nu a fost respectat. Rezultatul este în acest caz un proiect arheologic „sub-standard”. Desigur, se pune problema „atât cât este posibil” pentru că pot exista motive întemeiate pentru care cea mai bună (calitativ) evaluare de teren să nu poată avea drept rezultat descoperirea tuturor vestigiilor arheologice din respectiva zonă și, deci, să nu poată duce la determinarea naturii acestui patrimoniu. Bineînțeles că este foarte greu de definit acest „atât cât este posibil” fără a face referire la un proiect anume...

Ca de obicei, astfel de decizii asupra valorilor profesionale, sunt greu de argumentat. Ori

Each *Standard and guidance* covers all stages of a piece of archaeological work from project identification to publication and archive deposition.

The key section is the *Standard*, which is only a few lines long.

For example:

An archaeological field evaluation will determine, as far as is reasonably possible, the nature of the archaeological resource within a specified area using appropriate methods and practices. [...]

This *Standard*, like the others, deliberately lacks detail. In part this is because it is impossible to document every circumstance and define for each the appropriate investigative method..

... These will satisfy the stated aims of the project, and comply with the *Code of conduct*, *Code of approved practice for the regulation of contractual arrangements in field archaeology*, and other relevant by-laws of the IFA.

The Institute does not seek to dictate to its members in detail the means by which projects are conducted, but to specify procedures by which measurable outcomes or products can be attained. These outcomes therefore serve as both general and specific criteria against which performance can be monitored, leaving the archaeologist free to make a considered selection of appropriate established techniques and to develop new methods.

The *Standard* states that a field evaluation will determine the nature of the archaeological resource. If the project has failed to determine the nature of the archaeological remains on a site because of the way in which it was conducted, the *Standard* has not been met. It is a ‘sub-standard’ project. The caveat, of course, is ‘as far as is reasonably possible’, because there may be very good reasons why even the best evaluation stood no chance of discovering what was there. It is very difficult to define ‘reasonably possible’ without knowing the project in question.

Such decisions rely on shared professional judgement and values, things that are hard to document

exact aici intervine importanța recomandării unor *Proceduri*. Tocmai punerea în practică a unui set de proceduri general acceptat este elementul care, în orice profesiune, asigură practicarea ei în modul considerat a fi cel mai bun de către practicanții ei. Numai astfel poate fi stabilit un punct de referință (*Standardul*) față de care performanța profesională poate fi măsurată.

Pe scurt, un standard definește un obiectiv. Acest obiectiv este tocmai produsul final al unei activități (subsumate cercetării arheologice), așa cum este el anticipat și așteptat de către arheologi.

Dar mai presus de toate, *Standardele* și *procedurile* sunt instrumentele necesare măsurării calității cercetării arheologice.

În mod convențional, asigurarea calității unui proces (acțiuni) se poate face pe baza a 3 elemente principale:

1. Un set de cerințe calitative cuprinzând principiile generale și obiectivele propuse.
2. Un set de proceduri care duc la îndeplinirea obiectivelor care trebuie atinse, cu mijloace specifice, pentru a fi în acord cu cerințele calitative.
3. Mai multe manuale care documentează în detaliu metodele și tehnicile recomandate sau cerute pentru atingerea scopului, prezentate în setul de proceduri.

Astfel, *Codul Deontologic al Arheologilor din România* este echivalentul unui „ghid al calității” cuprinzând cerințele calitative, *Standardele* și *Procedurile* stabilesc cum se ajunge la nivelul de calitate cerut, în timp ce manualele elaborate de diverse persoane sau instituții fac ca regulile detaliate stabilite prin ele să se întâlnească cu *standardele* la nivelul respectării lor.

De exemplu, arheologii aflați sub incidența unui contract, se vor folosi de existența standardelor pentru a controla propriul lor management al calității cercetării, dar în primul rând pentru a demonstra clienților lor că se pot aștepta la rezultate de calitate [...].

Nu există nimic în *Standarde* și *Proceduri* care să prejudicieze caracterul științific al muncii arheologilor, nici care să se aplice exclusiv arheologiei contractuale sau cercetărilor sistematice. Orice arheolog are responsabilitatea de a cunoaște *Standardele*, ca și toți cei care sunt implicați în protejarea și salvarea patrimoniului cultural.

Iată de ce responsabilitatea cunoașterii *Standardelor* este o obligație care ar trebui, pe viitor, să condiționeze înscrierea în Registrul Arheologilor.

adequately. This is where the *guidance* section comes in. It is not binding *per se*, but provides what it says; guidance on what the profession considers best practice (as determined by extensive consultation of all IFA members and many other bodies). In this way it provides a benchmark against which attainment of the *Standard* can be measured.

In summary, an IFA *Standard* defines a required outcome, the attainment of which is covered by guidance defining broadly how the profession currently anticipates that the end product will be reached.

Above all, the *Standards and guidance* are to be used as a measure of quality.

Conventionally, quality assurance is built on a three-tier scheme:

- 1 The quality manual, which is broadly compatible with a mission statement, summarising governing principles and general aims and objectives.
- 2 Procedures/management manuals, which specify outcomes, objectives that have to be achieved to satisfy the quality manual. Examples would be ‘an independent project review must be carried out’ or ‘the archive should be deposited with the designated museum/repository’
- 3 Handbooks, which document in detail methods and techniques recommended or required to achieve the outcomes laid down in the procedures manual

The *Code of conduct* is the equivalent of the quality manual, *Standards and guidance* state what is required to abide by that *Code*, and individuals’ or organisations’ own handbooks provide internal instructions in the many ways of meeting the standards.

The *Standards and guidance* have many potential applications, but are principally used by contracting archaeologists, partly to assist in their own quality management, but primarily to show clients and peers that they are attaining a certain quality

There is nothing inherent in the *Standards and guidance* that prejudices in favour either of professionals or of amateurs, nor are they intended to apply exclusively to either ‘contracting’ units or university teaching departments. Anyone undertaking archaeological work has a responsibility to meet the *Standards*, and thus to safeguard the heritage.

In the case of IFA members the responsibility to meet the *Standards* is an obligation of membership.

Astfel, necunoașterea standardelor va duce la intrarea în conflict cu Regulamentul Săpăturilor Arheologice din România și cu Codul Deontologic al Arheologilor din România. Arheologii care conduc proiecte de cercetare „sub-standard” vor fi supuși procedurilor disciplinare ale Comisiei Naționale de Arheologie, sancțiunea ultimativă în acest caz fiind excluderea din Registrul Arheologilor.

Prin publicarea standardelor, autoritățile locale responsabile de urbanizarea și sistematizarea localităților sau de amenajarea teritoriului vor considera proiectele care nu respectă *Standardele* ca fiind inadecvate scopurilor lor. Această constatare poate genera o decizie care poate duce rapid la conflictul dintre funcționarii autorităților și arheologi.

Investitorii, de asemenea, pot considera acest conflict ca fiind foarte costisitor și, consecință logică, îi vor elimina pe arheologii vinovați din lista posibililor contractori

Arheologia se află într-o permanentă schimbare. Se dezvoltă noi metode și tehnici, iar circumstanțele în care se desfășoară munca arheologilor sunt subiectul unor schimbări din perspective politice, administrative și ideologice. *Procedurile* sunt în mod special o reflectare a valorilor general recunoscute la un moment dat, un mod de a vedea lucrurile, care se va schimba în timp. Autorul nu se așteaptă ca aceste documente (*Standarde* și *Proceduri*) să rămână mereu neschimbate: chiar nevoia de revizuire permanentă este o măsură a sănătății acestei discipline – arheologia. Din această cauză comentariile și recomandările făcute pe marginea acestor documente sunt binevenite oricând.

Autorul vrea să mulțumească membrilor Comisiei Naționale de Arheologie și altor arheologi pentru că au citit, au comentat și au amendat *Standardele* și *Procedurile* prezentate aici și încă de pe acum mulțumește celor care vor face în continuare observații și sugestii, făcând astfel posibile ulterioare revizuri.

Dr. Mircea Angelescu

Thus failure to meet the standards is liable to be in conflict with the *Codes*. Members who conduct ‘sub-standard’ projects may find themselves subject to the Institute’s disciplinary procedure. The ultimate sanction in such a case would be expulsion from the Institute. In the commercial world local planning authorities, advised by ‘curatorial’ archaeologists, will consider projects not meeting IFA *Standards* to be inadequate for their purposes: a decision which may rapidly result in contractual disputes between applicants and their archaeological teams. Defaulting archaeological contractors could find this very expensive, and would not see much repeat business.

Archaeology is changing. New methods are being developed, and the circumstances in which archaeological work is commissioned and conducted are subject to changing political, administrative and ideological perspectives. [...]

Guidance in particular is a reflection of shared values and professional judgement, a judgement that will change over time. The IFA does not expect these *Standards and guidance* documents to remain unchanged in perpetuity: indeed the need for regular revision can be seen as a measure of the health of the discipline of archaeology. Comments and recommendations on these documents are welcome at any time.

*

Finally the IFA would like to thank its members – and others – for reading, commenting on, amending and adopting the *Standards and guidance* presented here, and anticipates offering its gratitude for the observations and suggestions which will help shape the next editions.

Peter Hinton
DIRECTOR

¹ O.G. nr. 43/2000 cu modificările și completările ulterioare (aprobată, modificată și completată succesiv prin Legea nr. 387/2001 și prin Legea nr. 462/2003). Prevederi referitoare la cercetarea arheologică mai conțin și Legea nr. 182/2000 cu modificările și completările ulterioare și Legea nr. 422/2001 cu modificările și completările ulterioare.

* apare următoarea menționare:

”Many members of the IFA, and a few non-members, have provided assistance ranging from valuable advice to draft *Standards and guidance*.

Principal authors were Kate Clark, Sue Davies, Frank Green, Peter Hinton, Martin Locock, Andrew Marvell, Taryn Nixon and Carol Rosier. The members of the working party on *Standards in British archaeology* were Gill Andrews, Dave Batchelor, Kate Clark, Sue Davies, Peter Hinton, Andrew Marvell and Taryn Nixon. The IFA would like to acknowledge them and their employers (English Heritage, Wessex Archaeology, Museum of London Archaeology Service and Glamorgan– Gwent Archaeological Trust) for their generous donation of personal time and corporate facilities. Many others helped the working party develop both a theoretical framework and the documents

themselves, and particular thanks are due to Gordon Barclay, Ellen McAdam, Jenny Moore, Catharine Kidd and Alex Llewellyn”